

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างคุณภาพของประชาชน ซึ่งเปรียบเสมือนทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า นับเป็นภาระหน้าที่สำคัญยิ่งของสถาบันการศึกษา งานหลักที่เป็นหัวใจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาคือการสอนหรือผลิตบัณฑิต ซึ่งหมายถึงการถ่ายทอดความรู้อันเป็นภาระหน้าที่อันถูกต้องชอบธรรมอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2522) ทั้งนี้เพื่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาจักได้ความรู้ที่มีอยู่ออกไปปรับใช้สังคมและประเทศชาติให้เจริญรุดหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงนับเป็นความสำคัญยิ่งและสิ่งหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาก่อเกิดความสัมฤทธิ์ผลได้ก็คือ การกำหนดหลักสูตรให้แก่ผู้เรียน การจัดการศึกษาจะต้องหมั่นตรวจสอบความเป็นไปในระบบโดยเฉพาะเรื่องของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพยายามปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2531)

การจัดระบบการศึกษานั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นผลที่กระทบมากต่อการจัดการศึกษาในอนาคต ซึ่งเกิดจากผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม ดังที่ เทียนฉาย กิระนันท์ (2532) ได้ให้ความเห็นว่าประการหนึ่งอาจสังเกตได้จากการเป็นเมือง (Urbanization) ความเป็นอุตสาหกรรม (Industrialization) และความทันสมัย (Modernization) ความเป็นเมือง ความเป็นอุตสาหกรรมและความทันสมัยในโลกปัจจุบันย่อมเกิดผลกระถึงการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่สำคัญข้อหนึ่งของการพัฒนาการศึกษาก็คือการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไปให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เพราะเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในวงการศึกษาว่าหลักสูตรคือแบบหรือผังของการเรียนการสอน ถ้าหลักสูตรบกพร่องล่าช้าไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมแล้วก็นับได้ว่าสถาบันการศึกษานั้นกำลังเสื่อมถอย ทางวิชาการยากที่จะรักษาความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันนั้น ๆ ไว้ได้ (ประสิทธิ์ สวัสดิญาณิ, 2524)

ความจำเป็นในการที่จะปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมนั้นจะต้องศึกษาถึงหลักสูตร ในที่นี้จะขอกล่าวถึงหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา(ไพฑูริย์ สีน

ลาร์ตัน, 2524) ได้ให้คำนิยามของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาว่ามีความเกี่ยวพันโดยตรงกับเรื่องของเนื้อหา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เช่น การเรียนการสอน การทำรายงาน-ค้นคว้าหลักสูตร คือตัวเนื้อหา และวิธีสอนที่จัดให้เด็ก การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว การอุดมศึกษาจึงควบคุมถึงเรื่องของคน ความรู้และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันอย่างแยกออกไม่ได้ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาก็เกี่ยวพันกับสามสิ่งนี้อยู่ตลอดเวลา ดังเช่น จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาไทยได้มีวิวัฒนาการมายาวนานพอสมควรและมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคมแนวคิดของคนและอิทธิพลใหม่ของวงการระหว่างประเทศ(ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2521)

จากแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ของทบวงมหาวิทยาลัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ความว่า มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ให้สามารถปฏิบัติตามภารกิจหลักด้วยความเป็นเลิศในด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัยการบริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำประเทศชาติไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่พึงประสงค์

จากวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 7 ดังที่กล่าวมานั้น จึงมีความสอดคล้องที่จะปรับปรุงการศึกษาในระดับนี้ ในด้านการส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งจะต้องมีการลดการผลิตกำลังคนในสาขาที่ล้นงานแล้วเพิ่มปริมาณการผลิตในสาขาที่จำเป็นตามแผนพัฒนาประเทศ โดยผสมผสานระหว่างวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับศิลปวัฒนธรรมให้กลมกลืนกัน

ในจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาจึงสอดคล้องกับนโยบายข้อที่ 3 ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) คือการศึกษาเพื่ออาชีพซึ่งมีใจความว่า “ส่งเสริมการศึกษเพื่ออาชีพในทุกระดับทุกประเภทการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพอิสระและสามารถพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับ (แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมระยะที่ 7 พ.ศ. 2535-2539)”

ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่ให้การศึกษาระดับอุดมศึกษา ในความความคิดของคนทั่วไปต่างมองว่าเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง เปรียบเสมือนเป็นโรงงานผลิตปัญญาชน แนวความคิดดังกล่าวเป็นความคิดที่ผิดไปจากปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก มหาวิทยาลัยไม่ได้แต่เพียงผลิตคนให้มีความรู้ในแต่ละสาขาวิชาเท่านั้น แต่มหาวิทยาลัยได้สอนให้ผู้ที่จบออกไปเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง มองโลกกว้าง ยึดหลักเหตุผลมีคุณธรรม มโนธรรม มหาวิทยาลัยต้องการสร้างคนให้เป็นปัญญาชนอย่างแท้จริงของประเทศชาติ ผลิตคน

ให้มีความรู้ทางวิชาการและเป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูงสำหรับบุคคลที่ไม่จำกัดเพศ วัย ฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา หรือความเชื่อได้เป็นที่สำหรับการค้นคว้าและรวบรวมคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทาง วิชาการในสาขาต่าง ๆ ให้แก่สังคม (สุรชัย, 2521)

เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางเอาไว้ตาม โครงสร้างของหลักสูตรในสถาบันนั้น ๆ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางเอาไว้คณะวิชาต่าง ๆ ใน สถาบันการศึกษาต้องตระหนักถึงการพัฒนาหลักสูตรของตัวเองนั้น เนื่องมาจากหลักความจริงทาง การศึกษาที่ว่า “ไม่มีหลักสูตรของคณะหรือสาขาวิชาใดที่จะสมบูรณ์ดีเลิศตลอดกาลจนไม่ต้องมี การปรับปรุงแก้ไข” (ประสิทธิ์ สวัสดิ์, 2524)

การศึกษาศิลปะในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษามีไข่มุกแต่เฉพาะในการ ผลิตบัณฑิตที่เป็นนักปฏิบัติหรือเป็นศิลปินเท่านั้น แต่จะต้องครอบคลุมไปถึงการสร้างนักวิชาการ ทางด้านศิลปะด้วยการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนในด้านนี้จำเป็นต้องให้ผู้ศึกษาได้ มีโอกาสสัมผัสกับศิลปะสำหรับโครงสร้างของหลักสูตรศิลปศึกษาในหลักสูตรมาตรฐาน ศิลปศึกษา (Standards for Art Teacher Preparation Program) ของสมาคมศิลปศึกษา ประเทศ สหรัฐอเมริกา (National Art Education, Art Education Association) ให้กำหนดโครงสร้างของ หลักสูตรไว้ 2 ส่วนคือ กลุ่มวิชาเฉพาะทางศิลปะ และเนื้อหาวิชาทั่วไปที่ช่วยเสริมความรู้ความ คิดทางการสอนของศิลปะของครูให้กว้างขวางขึ้น (ฮ้างโน ทินกร บัวพล, 2534)

ในกลุ่มวิชาเฉพาะทางศิลปะซึ่งจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรนี้ก็คือกลุ่มวิชาเฉพาะทางศิลปะ ประเภทของงานประยุกต์ศิลป์อันได้แก่งานทางด้าน พาณิชยศิลป์ มัณฑนศิลป์ อุตสาหกรรมศิลป์ หัตถศิลป์ และประณีตศิลป์ (ประเสริฐ ประสบสิทธิ์, 2529) .

สำหรับมัณฑนศิลป์ซึ่งเป็นวิชาที่เปิดสอนขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งดังเช่น การออกแบบตกแต่งภายใน ซึ่งเป็นความหมายหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมัณฑนศิลป์ ส่วนใหญ่จะเป็น การตกแต่งภายในอาคารเพื่อเสริมสร้างที่อยู่อาศัยให้เกิดความน่าอยู่ เกิดความสะดวกสบายในการ ใช้สอย (ประเสริฐ ประสบสิทธิ์, 2529) การตกแต่งภายในอาคารก็ยังถือได้ว่าเป็นหลักของศิลปะ การตกแต่งหลัก (Mager Decorative Arts) เนื่องจากเป็นการจัดผังหรือจัดห้องให้เหมาะสมกับ ชีวิตความเป็นอยู่ของเราเอง และยังเป็นสิ่งแสดงให้เห็นพลังความสามารถของมนุษย์ในเรื่องการ พัฒนาการรสนิยมของความเป็นอยู่ได้เป็นอย่างดี (เอกชัย สุนทรพงศ์, 2523)

จากการที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ประเทศ ชาติมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ มีการเจริญเติบโตของสังคม ซึ่งความต้องการทางด้านความสะดวก สบายก็เพิ่มขึ้น ที่อยู่อาศัยจึงมีความต้องการมากขึ้น ดังนั้นเมื่อความต้องการทางด้านที่อยู่อาศัยมี มากขึ้นจึงมีอาชีพและธุรกิจขึ้นรองรับในสาขานี้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

การศึกษาด้านวิชาชีพทางสาขาวิชาการออกแบบตกแต่งภายใน เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่เปิดสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม และตลาดแรงงาน จึงมีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนหลายแห่งได้เปิดดำเนินการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

สำหรับหลักสูตรสาขาวิชาการออกแบบตกแต่งภายใน (Interior Design) คือการสร้างสรรผลงานตกแต่งภายใน โดยคำนึงหน้าที่ใช้สอยและสุนทรียภาพที่เหมาะสม แก่กาลเทศะ ตลอดจนเน้นหนักให้มีการจัดกระบวนการศึกษาที่มีความสอดคล้องกันทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ ในสาขาวิชาชีพ รวมทั้งความรู้ทางมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อันจะก่อให้เกิดผลตอบสนองกับความต้องการของสภาพตลาด การลงทุน ตลอดจนเศรษฐกิจ และสังคม สามารถสร้างสรรผลงานออกแบบให้มีคุณค่า และประโยชน์ต่อสมาชิกในสถาบันต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2536-2537)

ดังความหมายของการออกแบบตกแต่งภายใน ที่ว่าจะจัดและตกแต่งภายในอาคารสถานที่อย่างไรเริ่มจากการวางผังเครื่องเรือน การคิดถึงแบบอย่างของเครื่องเรือน การเลือกวัสดุตกแต่ง การกำหนดสีและแสงจนถึงขั้นสุดท้ายของการเลือกเครื่องประดับ (วัณณะ จุฑะวิภาค, 2531)

ความหมายอีกนัยหนึ่งของ (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์, 2531) เกี่ยวกับการตกแต่ง (Decoration) หมายถึง การประดับเพื่อความงามของอาคารทั้งภายในและภายนอกอาคาร รวมทั้งบริเวณที่อยู่โดยรอบอาคารด้วย โดยการใช้สิ่งประดับจากธรรมชาติมาคิดแปลงเพื่อการตกแต่ง เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านประโยชน์ใช้สอย และให้ความสวยงามใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักสูตรสาขาวิชาการออกแบบตกแต่งภายใน เป็นการศึกษาทางด้านการออกแบบเพื่อการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบเพื่อเสริมแต่งความงามให้กับอาคารบ้านเรือนและบริเวณที่อยู่อาศัยเพื่อให้เกิดความสวยงามรื่นรมย์ น่าอยู่อาศัย การออกแบบตกแต่งภายใน (Decorative Design) การออกแบบเพื่อเสริมและการจัดสภาพภายในอาคาร บ้านเรือนที่ทำงานร้านค้า โรงเรือน แต่ในที่นี้ จะเน้นถึงสภาพภายในบ้าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่มากที่สุดก่อนการออกแบบตกแต่ง เช่นการออกแบบทาสี จัดผนังพื้น เพดาน การเลือกเครื่องเรือนให้สัมพันธ์กับสภาพส่วนรวม การจัดภาพติดผนังการจัดต้นไม้ประดับหรือตั้งที่ อารี สุทธิพันธุ์ (2524) กล่าวว่า การออกแบบตกแต่ง คือการออกแบบบริเวณว่างที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบภายในสำนักงานได้แก่ การออกแบบห้องอาหาร นิทรรศการ ห้องนั่งเล่น ห้องประชุม ซึ่งเป็นการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับภายในอาคารรวมทั้งโครงสร้างนั้นด้วย

สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาทางด้านมัณฑนศิลป์ หรือการออกแบบ ตกแต่ง ภายในนั้นมืออยู่ด้วยกันหลายแห่ง และเป็นแหล่งที่ผลิตบัณฑิตออกมาพัฒนาสังคมและ ประเทศชาติ ซึ่งรวมถึงสถาบันระดับอุดมศึกษาของเอกชน คือสถาบันที่ผลิตบัณฑิตผู้จบออกไป มีวิทยฐานะเทียบเท่ากับสถาบันของรัฐทุกประการ เพียงแต่อยู่ภายใต้การบริหารงานของกลุ่ม บุคคลที่เปิดกิจการทางการศึกษา เป็นสถาบันที่ได้รับการสนับสนุนให้รองรับการศึกษาของ ชาติอีกระดับหนึ่งและ อยู่ภายใต้การดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2537) กระทรวงศึกษาธิการ ดัง นโยบายการศึกษาเอกชน ข้อที่ 9 ความว่า สนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและให้ มากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาที่นอกเหนือจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาที่เป็นความต้องการ เฉพาะของ กลุ่มคน โดยมีมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมบรรยากาศการลงทุนทางการศึกษาของเอกชน โดยจะไม่ขยายการศึกษาใน พื้นที่และในสาขาวิชาที่เอกชนสามารถจัดได้อย่างเพียงพอและมีคุณภาพคืออยู่แล้ว พร้อมทั้ง สนับสนุนการพัฒนาการศึกษา โดยให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ ตามความ เหมาะสม

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานประกอบการจัดบริการการศึกษา และฝึกอบรมเพื่อปรับ กาลังคนให้เหมาะสม ตลอดจนเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

3. ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชน ทั้ง ใน และต่างประเทศมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

จากนโยบายดังกล่าวข้างต้น สถาบันการศึกษาเอกชนเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาที่ ได้รับ การสนับสนุนให้จัดการศึกษาเพื่อความต้องการเฉพาะของกลุ่มคนในระดับที่สูงขึ้นกว่าการ ศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สำหรับสถาบันที่เปิดดำเนินการสอนในระดับอุดมศึกษาของภาคเอกชน ซึ่งตอบสนอง การ ศึกษาขั้นสูงกว่าขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนเหล่านี้ได้มีการจัดระบบการ บริหาร ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักของระบบด้วยกัน 7 ประการ คือ (เมืองทอง เขมมณี, 2534)

1. สิ่งที่น่าเข้าสู่ระบบ ได้แก่ นักเรียนที่เข้าเรียน อาจารย์ พนักงาน วัสดุอุปกรณ์ เงินงบประมาณ เป็นต้น
2. องค์ประกอบของระบบ ได้แก่ สำนักงานอธิการบดี คณะ ศูนย์ แผนก เป็นต้น
3. กระบวนการภายในระบบ ได้แก่ กระบวนการเรียน การสอน การวิจัย เป็นต้น
4. สิ่งที่ส่งออกจากระบบ ได้แก่ บัณฑิต ผลงานวิจัย เป็นต้น

5. ข้อมูลป้อนกลับ ได้แก่ ผลการประเมินสิ่งที้ออกจากระบบ เช่น คุณภาพของบัณฑิต ความมีประโยชน์ของงานวิจัย เป็นต้น

6. ข้อมูลคาดการณ์ล่วงหน้า ได้แก่ การประเมินสิ่งที้อาจเกิดขึ้นในอนาคต

7. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นต้น

สำหรับสภาพของปัญหาในการนำมาซึ่งการประเมินผลหลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายในที่กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรไว้ข้างต้นนั้น จากการวิจัย เรื่องทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใน 15 ปีข้างหน้า (อังกาโน ประกอบ กุปรัตน์, 2534) ได้กล่าวถึง ทิศทางการบริหารไว้คือ

1. วัตถุประสงค์ของสถาบันต้องชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. หลักสูตรที่มีในอนาคตจำเป็นต้องเป็นหลักสูตรที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความหลากหลายไม่ไปแข่งขันลอกเลียนแบบกัน ตอบสนองต่อลูกค้า และผู้เรียนที่แตกต่างกัน

นอกจากวัตถุประสงค์ของสถาบันจะต้องชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมแล้ว และหลักสูตรจะต้องไม่ลอกเลียนแบบกัน ตอบสนองต่อผู้เรียนและมีความคิดสร้างสรรค์ทางสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ยังต้องประกอบไปด้วยส่วนที่เสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน คือ

1. ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยต้องมีความชัดเจน สร้างความรู้ พัฒนาความรู้ แสวงหาความรู้ นุกเบิกความรู้ บริการวิชาการแก่สังคม ทนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2. ทรัพยากรและการเงิน บริหารและจัดการในเรื่องทรัพยากร บุคลากร คณาจารย์ ที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมวิชาการ

3. หลักสูตรและขบวนการเรียนการสอน

4. ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน

5. กิจกรรมนักศึกษา ที่ตั้งอาคารสถานที่ การวิจัย การพัฒนา และการประเมินผล อย่างต่อเนื่อง (พจน์ สะเพียรชัย, 2534)

จากส่วนที่เสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนข้างต้นนั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมแล้วหรือยัง ซึ่งจะต้องนำมาพิจารณาประกอบการดำเนิน-การประเมินผลหลักสูตรต่อไป

ดังนั้นการที่จะบริหารหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามแนวคิดเชิงระบบนี้ ซึ่งจะต้องได้รับการประเมินเมื่อใช้หลักสูตรนั้นไปไคร่ระยะหนึ่ง เพื่อจะได้ทราบว่า สิ่งทีส่งออกจากระบบที่ดีทั้งในแง่ของคุณภาพและปริมาณหรือไม่ ทั้งนี้โดยอาศัยข้อมูลย้อนกลับ เป็นเครื่องมือในการกำกับการเปลี่ยนกระบวนการบริหารและอาศัยข้อมูลคาดการณ์ล่วงหน้า เป็นการคาดคะเน

ในการกำกับกับการเปลี่ยนกระบวนการบริหารและอาศัยข้อมูลคาดการณ์ล่วงหน้า เป็นการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดในอนาคตโดยได้ข้อมูลทั้งจากภายในระบบเอง ตลอดจนระบบอื่น และสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในสิ่งแวดล้อมภายนอกระบบ

ซึ่งสถาบันเอกชนที่เปิดสอนในสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน มีด้วยกัน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งดำเนินการสอนในหลักสูตรอยู่ภายใต้การดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย ถึงวาระที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ในสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้

ตามหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบตกแต่งภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ใช้เวลาในการศึกษา 4 ปี ผู้เรียนต้องเรียนรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 138 หน่วยกิต หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ไม่น้อยกว่า 34 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะด้านไม่น้อยกว่า 96 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต และหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ศ.ศ.บ.) พุทธศักราช 2531 วัตถุประสงค์หลักสูตร คือ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และความสามารถในวิชาการออกแบบตกแต่งภายใน มีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มและกึ่งนิสัยในการค้นคว้า ปรับปรุงงานเอาให้ก้าวหน้ามีคุณธรรมระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความสำนึกในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ เป็นศูนย์รวมทางวิชาการ และส่งเสริมเผยแพร่ความรู้และแนวความคิดใหม่ ๆ ทางด้านการออกแบบตกแต่งภายใน (มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ทบวงมหาวิทยาลัย, 2531)

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาการออกแบบภายใน คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ใช้เวลาศึกษา 4 ปี ผู้เรียนต้องเรียนตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 136 หน่วยกิต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 96 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ คณะศิลปกรรม หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ศป.บ.) พุทธศักราช 2530 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรคือ เพื่อที่จะให้นักศึกษาได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเรื่องหลักการออกแบบเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาการออกแบบภายใน ให้สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์และสภาวะแวดล้อม พร้อมทั้งมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์ส่วนบุคคลคงจะเห็นได้ในผลงานศิลปนิพนธ์เพราะทางสาขาเชื่อมั่นว่าการให้อิสระในงานออกแบบอย่างเด่นชัดสามารถสร้างนักศึกษาทุกคนให้มีความเชื่อมั่นและเป็นนักออกแบบที่ดีในอนาคต (มหาวิทยาลัยรังสิต ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530)

หลักสูตรศิลปบัญญัติ สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ใช้เวลาศึกษา 4 ปี ผู้เรียนต้องเรียนตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 137 หน่วยกิต หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า

95 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ศป.บ.) พุทธศักราช 2532 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรคือ เพื่อที่จะผลิตศิลปบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์งานตกแต่งภายใน โดยคำนึงถึงหน้าที่ใช้สอยและสุนทรียภาพที่เหมาะสมแก่กาลเทศะ หลักสูตรจึงเน้นให้มีการจัดกระบวนการศึกษาที่มีความสอดคล้องกันทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติในสายวิชาชีพ รวมทั้งความรู้ทางมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อันจะก่อให้เกิดผลตอบสนองกับความต้องการของสภาพตลาด การลงทุน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจและสังคม สามารถสร้างสรรค์งานออกแบบตกแต่งภายในที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อสมาชิกในสถาบันต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532)

หลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน มุ่งเน้นที่จะผลิตบัณฑิต ให้มีความรู้ความสามารถในวิชาการออกแบบตกแต่งภายใน ทำความเข้าใจเรื่องหลักการออกแบบสามารถแก้ไข ปัญหาการออกแบบภายใน สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์และสภาวะแวดล้อม พร้อมทั้ง มุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่น และเป็นนักออกแบบที่ดี ตลอดจน มีคุณธรรมระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต มีสำนึกในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีความ รับผิดชอบและเป็นศูนย์รวมทางวิชาการ และส่งเสริมเผยแพร่ความรู้และแนวความคิดใหม่ ๆ ทาง ด้านการออกแบบตกแต่งภายใน โดยมีหลักสูตรการศึกษา 4 ปี ผู้สมัครเข้าศึกษาไม่จำกัดเพศ อายุ หรือสถานภาพเกี่ยวกับการสมรส ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5 หรือ ม.6) หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ม.ศ.6 หรือ ป.ว.ช.) หรือประกาศนียบัตรอื่น ที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยใช้ระบบ ทวิภาค โดยแบ่ง เวลาการศึกษาในปีหนึ่ง ๆ ออกเป็น 2 ภาคปกติ คือ ภาคที่หนึ่ง และภาคที่สอง และอาจมีภาค ฤดูร้อนต่อ จากภาคที่สองอีก 1 ภาคก็ได้ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์ ภาค ฤดูร้อนมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 สัปดาห์ วิชาที่ใช้เวลาบรรยาย สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีค่าเป็น 1 หน่วยกิต วิชาที่ใช้เวลาปฏิบัติ ทดลอง 2 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ มีค่าเป็น 1 หน่วยกิต ยกเว้น บางสาขาวิชาซึ่งอาจจะกำหนด เวลาให้เป็นอื่นได้ตามความเหมาะสม การประเมินผลการศึกษา ให้กระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค การนับจำนวนหน่วยกิตสะสมของนักศึกษาเพื่อให้ครบหลักสูตรให้นับเฉพาะหน่วยกิตที่ สอบไล่เท่านั้น นักศึกษาต้องเข้าเรียนทุกชั่วโมงการสอน หาก ป่วยหรือมีธุระจำเป็นขาดเรียนได้แต่ ต้องไม่เกิน 20% ของเวลาเรียนในวิชานั้น การขาดเรียน ในกรณีที่ป่วยจะต้องยื่นใบลาต่อแผนก ทะเบียนทันที และมีใบรับรองแพทย์ประกอบ หากเวลาเรียน ของนักศึกษาไม่ครบ 80% ในวิชาใด จะต้องถูกตัดสิทธิ์สอบและต้องเรียนซ้ำในวิชานั้น

จากหลักฐานทางหลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายในที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นหลักสูตร ของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต หลักสูตรมหาวิทยาลัยรังสิต หลักสูตรมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งเป็น หลักสูตรที่มีความคล้ายคลึงกันจากการศึกษาจากข้อมูลทางด้านเอกสารและการสัมภาษณ์ มีความ มุ่งหมายของหลักสูตรที่ใกล้เคียงกันและไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ มุ่งส่งเสริมและพัฒนา เศรษฐกิจการเมืองสังคมและประเทศชาติ

การจัดหลักสูตรในสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน เป็นหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี การจัดการศึกษานั้นก็เพื่อสนองความจำเป็น หรือความต้องการของบุคคล และสังคมนั้น (สาโรช บัวศรี, 2520) ความต้องการของบุคคลและความจำเป็นของสังคม เกี่ยวพันกันจน แยกไม่ออก มีทั้งส่วนที่คงที่และส่วนที่เปลี่ยนแปลง ความจำเป็นและความต้องการของบุคคล และสังคม (personal-social needs) เกี่ยวพันกับเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมจิตวิทยาและอื่น ๆ รวมทั้งสิ่งหนึ่งซึ่งปรากฏเป็นความต้องการทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ คือการศึกษา เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้ หรือมีงานทำเพื่อมีรายได้สำหรับเลี้ยงชีพ เมื่อมี ความต้องการและความจำเป็นปรากฏเช่นนั้นจึงเป็นหน้าที่ของการศึกษา ที่จะสนองความต้องการ ทางสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ การศึกษาที่จะสนองความต้องการดังกล่าวข้างต้น คงต้องเป็นการศึกษาที่เน้น การเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน (the world of work) เป็นการศึกษาที่มีการจัดประสบการณ์การทำงาน (work experience) (ประยูร ศรีประสารณ์ และคณะ, 2532)

จากหลักสูตรทางสายวิชาชีพ ทางสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ที่ต้องการผลิตบัณฑิต เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สมัยนิยม กับแบบอย่าง ที่ออกมาสนองความต้องการของตลาด เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าสูง ทำให้การศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงตาม จากสังคมที่เน้นหรือยึดความละเอียด ประณีต ความถี่ถ้วน ไปสู่สังคมที่เน้นความหยวบ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความเร็วทันที่ทันใจ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2535)

ดังนั้น การจัดระบบหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสังคมและประเทศชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงนี้ จะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ หลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรที่ทันสมัยและใหม่อยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและต้องการประเมินผล หลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายในของทั้ง 3 มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหลักสูตรเดียวกัน แต่ แตกต่างกันในรูปแบบการจัด และรายวิชาต่าง ๆ ที่มีชื่อเรียกต่างกัน ส่วนบัณฑิตที่จบออกมา ปริญญาที่ได้รับเมื่อสำเร็จการศึกษา คือ ศิลปบัณฑิต (ศป.บ.) เช่นเดียวกัน เพื่อต้องการทราบว่าหลักสูตรที่กำลังใช้มีความสอดคล้องกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และประเทศชาติที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาแล้วหรือยัง และตอบสนองกับตลาด แรงงาน การประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการหรือไม่เพียงใด

ในการจัดทำหลักสูตรต่าง ๆ นั้น หลังจากมีการใช้หลักสูตรไปสักระยะหนึ่งผู้ที่สร้างหลักสูตรขึ้นมาจะต้องมีคำถามเกิดขึ้นคือหลักสูตรที่ใช้ไปนั้นใช้ได้การดีหรือไม่ คณะผู้จัดทำหลักสูตรจำเป็นต้องประเมินหลักสูตรนั้นว่าเป็นหลักสูตรที่ดี ไม่ดี มีจุดเด่น และจุดด้อยตรงไหน มีปัญหาและข้อบกพร่องอย่างไร กล่าวโดยสรุปก็คือ ประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการตัดสินใจความเป็นไปได้ ประสิทธิภาพและคุณค่าของหลักสูตร โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพราะการนำหลักสูตรไปใช้ในสถาบันทุกวันถ้าไม่มีการวิเคราะห์ถึงปัญหาและประเมินหลักสูตรทุก ๆ ระยะแล้วปัญหาต่าง ๆ อาจพอกพูนและทวีความรุนแรงขึ้นได้ หากมีการวิเคราะห์ปัญหาและประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ การแก้ปัญหาโดยปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรจะทำได้และเกิดประสิทธิผล

การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนในการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้ในการเลือกแนวทางที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในขั้นต่อไป ซึ่ง ทิศนา แขมมณี (2524) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่
2. เพื่อตัดสินใจว่าการวางเค้าโครงการและระบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
3. เพื่อวัดผลดูว่าผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

จากหลักสูตรโดยทั่วไปได้มีการยอมรับกันว่าการประเมินหลักสูตร ควรมีการกระทำให้ควบคุมระบบของหลักสูตรทั้งหมดและควรประเมินให้ต่อเนื่อง ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงประกอบไปด้วยการประเมินในลักษณะดังต่อไปนี้ (สงัด อุทรนันท์, 2528)

1. การประเมินเอกสารของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมถูกต้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด หากมีสิ่งใดบกพร่องจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนจะได้นำไปประกาศใช้ในโอกาสต่อไป

2. การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีในสถานการณ์จริงเพียงใด มีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร โดยมากหากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรก็มักจะได้รับการแก้ไขโดยทันที เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร โดยทั่วไปจะดำเนินการหลังจากที่มีผลสำเร็จ การศึกษาจากหลักสูตรไปแล้วจากหลักสูตรนั้น ๆ การประเมินหลักสูตรในลักษณะนี้มักจะทำการ ติดตามความก้าวหน้าของผู้สำเร็จว่าสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานเพียงใด

4. การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรในลักษณะที่มีความสมบูรณ์ และสลับซับซ้อนมาก กล่าวคือ การประเมินระบบหลักสูตรมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้วย เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตรกับ ระบบบริหารโรงเรียน ระบบการจัดการเรียนการสอนและระบบการวัดและประเมินผลการเรียน การสอน เป็นต้น

ในการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระดับใดก็ตาม กระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งคือการประเมินหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร เป็นอย่างไร ข้อมูลซึ่งได้จากการประเมินหลักสูตรเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่ง ในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรต่อไป

หลักสูตรในสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ในระดับอุดมศึกษาได้มีการเปิดดำเนินการสอนทั้งในภาครัฐบาลและเอกชนอยู่หลายแห่ง ซึ่งในสถาบันการศึกษาเหล่านี้ต่างได้ผลิตบัณฑิตออกสู่สังคมเป็นจำนวนมาก โดยในแต่ละสถาบันต่างมีลักษณะของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทั้งในส่วนที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน แต่ในสภาพปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกดั่งที่ (สุรเกียรติ์ เสถียรไทย , 2532) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของโลก ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่การเปลี่ยนแปลงของการศึกษา การเปลี่ยนแปลงของโลก เท่าที่พิจารณาอยู่นั้นมีการเปลี่ยนแปลงทั้ง ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างประเทศ ในขณะที่หลักสูตรของการจัดการเรียน การสอนอาจเกิดความไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม และตลาดแรงงานปัจจุบันจึง ควรมีการดำเนินการในด้านประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร

ผู้วิจัยได้อิงทฤษฎีรูปแบบการประเมินของ Phi Delta Kappa (The Phi Delta Committee Model) ที่เรียกโดยทั่วไปว่า แบบจำลองซิป (CIPP Model) ดังที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2528. ได้กล่าวว่า โมเดลซิป เป็นโมเดลที่เหมาะสมของการประเมินเพื่อพัฒนา การประเมินในส่วนแรกคือ การประเมินสภาวะแวดล้อมหรือบริบทระบบของหลักสูตรเราต้องดูความต้องการของสังคม เราต้องดูสภาพเศรษฐกิจและการเมือง สภาพสังคม และวัฒนธรรม ดูปรัชญา การศึกษา นโยบายการศึกษา ดูทิศทางการศึกษาของประเทศ ของโลก หรืออะไรทำนองนี้ตลอดจนพิจารณาปณิธานของมหาวิทยาลัย ของคณะเหล่านี้ในการวิเคราะห์เชิงเหตุ เชิงผล การ

สังเคราะห์การทำ Content analysis ออกมา จะได้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและของวัตถุประสงค์รายวิชา จุดตรงนี้เป็นจุดที่มีความสำคัญต่อวัตถุประสงค์หลักสูตรรายวิชาในสภาพความเป็นจริง สอดคล้องกันหรือไม่ รูปแบบการประเมินของซิป เป็นการประเมินทั้งระบบเพื่อตัดสินใจว่าจะทำการเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินการต่อไป ถ้าผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าไม่แตกต่างระหว่างสิ่งที่ตั้งใจ จะให้เกิดกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ผู้ดำเนินการก็เกิดความมั่นใจมากขึ้น และถ้าข้อมูลนั้นชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง ผู้ดำเนินการก็อาจที่จะเปลี่ยนแปลงในแนวทางที่เหมาะสม อาจเปลี่ยนแปลงทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนเท่านั้น

ทั้งนี้จึงได้ทำการศึกษการประเมินผลหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ว่าสามารถผลิตนักศึกษาสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ที่มีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้หรือไม่เพียงใด ซึ่งนับว่าจำเป็นอย่างยิ่งในเมื่อหลักสูตรได้ผลิตบัณฑิตออกไปสนองต่อความต้องการของสังคมแล้วแต่ยังไม่มีการดำเนินการในขั้นตอนของการประเมินหลักสูตรที่ใช้ไปแล้ว จึงทำให้ไม่สามารถกล่าวได้ว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปนั้นมีคุณค่าตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือตรงตามความต้องการของสังคมมากหรือน้อยเพียงใด การดำเนินการประเมินอย่างครบวงจรถ้ามีการประเมิน และพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผลลัพธ์ก็คือสถาบันนั้นจะมีหลักสูตรที่น่าสมัยและเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติซึ่งมีการพัฒนาให้เจริญรุดหน้าเทียบเท่านานาชาติของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลหลักสูตรในระดับปริญญาตรี สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ของมหาวิทยาลัยเอกชน โดยอาศัยแบบจำลองซิป (CIPP Model) โดยประเมินหลักสูตร 4 ด้านคือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เกี่ยวกับอาจารย์ นักศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา สถานที่เรียน
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เกี่ยวกับการดำเนินการเรียนกระบวนการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์
4. การประเมินผลิตผล (Product Evaluation) เกี่ยวกับบัณฑิต

ขอบเขตของการวิจัย

การประเมินผลหลักสูตร สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรที่ทำการประเมิน คือ หลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

2. กรอบของการประเมินผลหลักสูตรครั้งนี้ ใช้กรอบการประเมินผลหลักสูตรตามแบบจำลอง ซิป (CIPP Model) โดยมุ่งประเมินส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) คือการประเมินวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่มีในหลักสูตร และสภาพของหลักสูตร

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) คือการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของปัจจัยเบื้องต้น คือ อาจารย์ นักศึกษาและส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

2.3 การประเมินกระบวนการผลิต (Process Evaluation) คือประเมินผลความเหมาะสมสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอน และการวัดการประเมินผลการเรียนการสอน

2.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) คือ การประเมินคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้แก่คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะด้านวิชาชีพ

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ อาจารย์ ผู้ที่สำเร็จการศึกษา สถานประกอบการที่ดำเนินการเชิงธุรกิจที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางสาขาออกแบบตกแต่งภายใน

3.1 อาจารย์ผู้สอนในสาขาการออกแบบตกแต่งภายในของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 25 คน

3.2 นักศึกษาสาขาการออกแบบตกแต่งภายในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 116 คน

3.3 บัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 46 คน จากการสุ่มตัวอย่าง

3.4 สถานประกอบการที่ดำเนินการเชิงธุรกิจที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน จำนวน 40 แห่ง จากการสุ่มตัวอย่าง

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

1. การประเมินบริบท การประเมินวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายและความต้องการของสังคมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ในสาขาออกแบบตกแต่งภายในจะไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการผลิต จะประเมินอาจารย์ นักศึกษาและส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินการจัดสรรงบประมาณ
3. การประเมินกระบวนการผลิต จะประเมินการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน โดยอาจารย์ นักศึกษาผู้สำเร็จและสถานประกอบการ
4. การประเมินผลหลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย เอกชน จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร ศิลปบัณฑิตได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้ตอบแบบประเมินจึงตอบแบบประเมินตามความเป็นจริงและเป็นอิสระต่อกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะดังนี้

หลักสูตรมหาวิทยาลัยเอกชน หมายถึง หลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยเอกชนสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาที่มีการประกาศปริญญาบัตรให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาของส่วนบุคคลที่ขึ้นอยู่กับสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน หมายถึง สาขาวิชาเอกที่ดำเนินการสอน เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ งานตกแต่งภายใน โดยคำนึงถึงหน้าที่ใช้สอย และสุนทรียภาพที่เหมาะสมแก่กาลเทศะ ตลอดจน เน้นหนักให้มีการจัดการกระบวนการศึกษาที่มีความสอดคล้องทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติในสาขาวิชาชีพ รวมทั้งความรู้ทางมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อันจะก่อให้เกิดผลตอบสนองกับความต้องการของสภาพตลาดการลงทุน ตลอดจนเศรษฐกิจ และสังคม สามารถสร้างสรรค์งานออกแบบให้มีคุณค่า

การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อตัดสินคุณค่าของโปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษาอย่างเป็นระบบ

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่การจัดการเรียนการสอนวิชาในสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ตามรายวิชาในโครงการสร้างของหลักสูตรนี้ ซึ่งเปิดทำการสอนในมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเอกชน

สถานประกอบการ หมายถึง สถานประกอบการที่ดำเนินการเชิงธุรกิจที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรในสาขาการออกแบบตกแต่งภายใน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงและความต้องการของสังคม
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้สนใจ และเป็นแนวทางในการวิจัยอื่น ๆ ที่มีความสืบเนื่องต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย